

SHOWCASE boeren enquête 2021: Overzicht van de eerste resultaten in de studiegebieden

**Verena Scherfranz¹, Lena Schaller¹, Henning Schaak¹, Jochen Kantelhardt¹, Marie Kohrs¹,
Fabian Klebl², Kati Häfner², Anton Parisi², Annette Piorr² & Jabier Ruiz³**

*¹Universität für Bodenkultur, Wien (BOKU) // ²Leibniz-Zentrum für Agrarlandschaftsforschung (ZALF)
e.V. // ³WWF European Policy Office*

December 2022

Let op: De hier gepresenteerde resultaten zijn gebaseerd op interviews met 50 boeren in 10 verschillende studiegebieden verspreid over Europa. In elk studiegebied zijn 5 boeren geïnterviewd. Door dit lage aantal moeten de resultaten in dit document voorzichtig geïnterpreteerd worden. De bevindingen zijn niet representatief voor de algemene situatie in of tussen studiegebieden, maar geven slechts de zienswijze van de individuele boeren weer.

The study has received funding from the project SHOWCASE (SHOWCASing synergies between agriculture, biodiversity and Ecosystem services to help farmers capitalising on native biodiversity) within the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme (grant agreement No 862480). This publication reflects only the authors' view and the European Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Waar gaat het om?

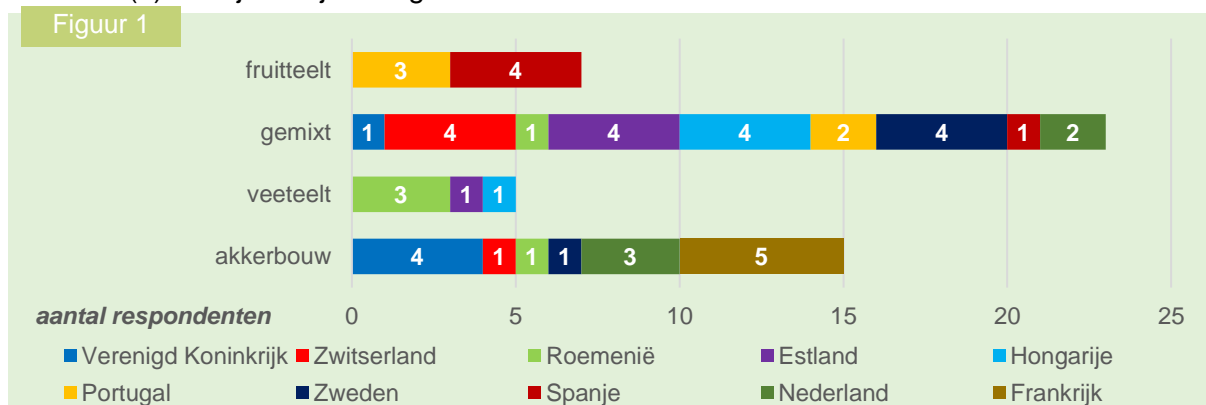
Biodiversiteit neemt wereldwijd in een zorgwekkend tempo af. Ook in landbouwgebieden wordt de diversiteit van soorten zowel binnen als tussen leefgebieden kleiner. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn, afhankelijk van de regio, het intensiveren van of juist het stoppen met de landbouw. Ook het verlies van landschapselementen zoals heggen draagt er aan bij. Door het duurzaam beheren van hun land dragen boeren substantieel bij aan het tegengaan van dit verlies aan biodiversiteit. Dit betekent zowel het behouden van de voedselproductie maar ook het bijdragen aan natuurbehoud. Het EU onderzoeksproject SHOWCASE heeft als doel om beheerstrategieën te vinden waarin deze beide aspecten samengaan. Om dit te bereiken werken ecologen, economen, adviseurs en boeren samen in tien studiegebieden verspreid over Europa.

Een essentieel deel van dit project is om erachter te komen hoe boeren denken over boeren met biodiversiteit, en wat hen motiveert om beheer toe te passen dat biodiversiteit bevordert. Hiertoe hebben we interviews uitgevoerd in de herfst en winter 2021/22. We interviewden 50 boeren verspreid over studiegebieden in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Nederland, Zwitserland, Portugal, Spanje, Hongarije, Roemenië, Estland en Zweden. Deze folder geeft een kort overzicht van de eerste resultaten. Ondanks dat de bevindingen niet te generaliseren zijn door de kleine steekproefgrootte, geven ze waardevolle inzichten in het hoe en waarom van boeren met biodiversiteit in de studiegebieden.

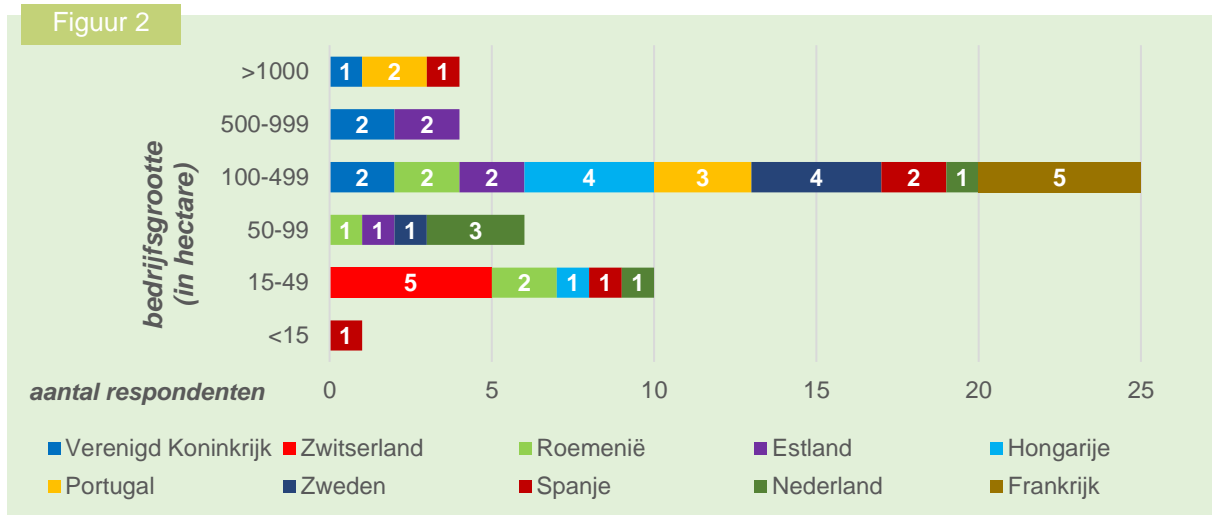

Van perzikboomgaarden in het zuiden tot erwtenvelden in het noorden: Welke boerderijen waren onderdeel van onze enquête?

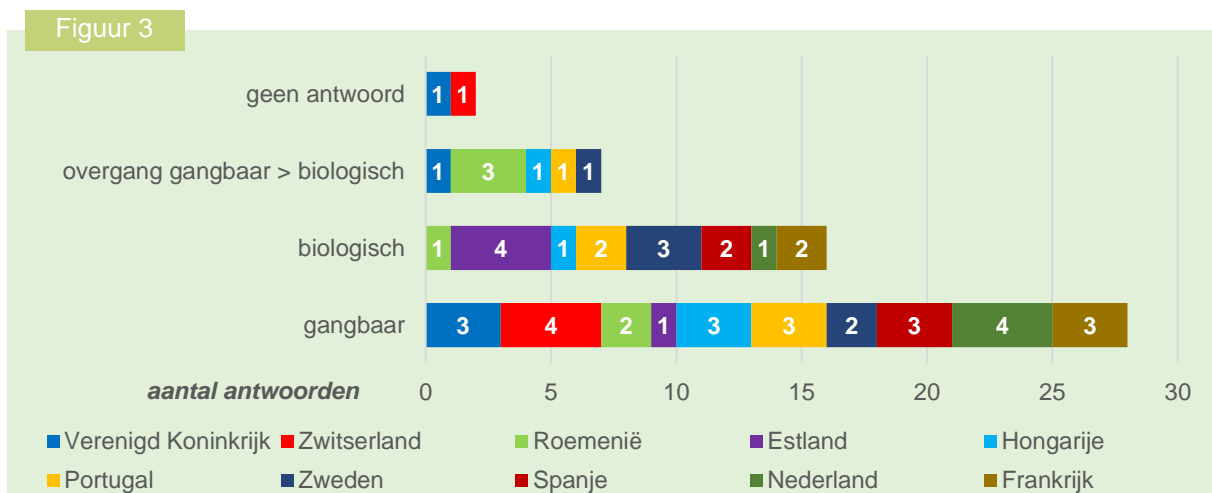
Met dank aan de vele studiegebieden in dit project hebben we inzichten, meningen en opvattingen van boeren met zeer verschillende achtergronden verzameld. Onze steekproef bevat verschillende typen boerderijen, met verschillend beheer en grootte. De volgende figuren geven u een overzicht van de diversiteit aan boerenbedrijven. **Figuur 1** laat zien dat de meeste boeren in onze steekproef gemengde bedrijven hebben (23) die bijvoorbeeld veeteelt en akkerbouw combineren. Ook gespecialiseerde akkerbouw- (15), fruitteelt- (7) en veeteelt- (5) bedrijven zijn meegenomen.

De verschillende **bedrijfsgroottes** uit de steekproef staan in **Figuur 2**. Dit geeft een eerste inzicht hoe verschillend de omstandigheden zijn waarmee de boeren in onze steekproef om moeten gaan. De meeste boerderijen (25) zijn tussen de 100 en 499 ha groot, maar we hebben ook de opvattingen van een aantal erg kleine (minder dan 15 ha) en erg grootschalige boeren (meer dan 1.000 ha) mee kunnen nemen.

Figuur 3 geeft een overzicht van het **beheer** van de boerderijen. De meeste geïnterviewde boeren hebben een gangbaar bedrijf (28), terwijl 23 boerderijen ofwel biologisch zijn ofwel in overgang naar biologisch. Let op: omdat sommige boerderijen zowel gangbare als biologische percelen hebben is het totaal aan antwoorden hoger dan 50.

Laten we ook de **geïnterviewde boeren** bekijken: De meeste boeren (31) die geïnterviewd zijn, zijn tussen de 40 en 59 jaar oud. Slechts vijf boeren zijn vrouw. Vergeleken met het EU gemiddelde is het aantal boeren met een universitaire opleiding (24) en/of hoger agrarische opleiding (26) erg hoog. Deze aantallen suggereren dat onze steekproef niet representatief is, niet alleen vanwege de kleine steekproef. De zienswijze van de boeren op de volgende pagina's reflecteert daarom niet noodzakelijkerwijs de zienswijze van andere boeren. Dit moet bij het lezen in gedachten worden gehouden.

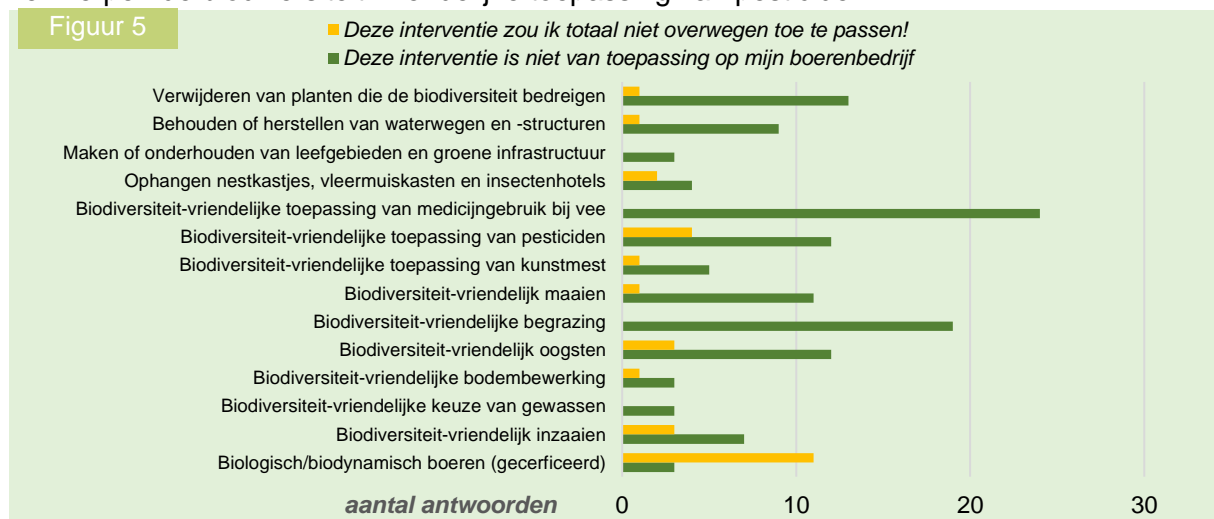
Biodiversiteit-vriendelijk boeren: Wat is al geïmplementeerd – en wat niet?

Om te zien hoe boeren met biodiversiteit (biodiversiteit-vriendelijk) in zijn werk gaat in de studiegebieden, vroegen we hoe de boeren hun beheer hebben aangepast. **Figuur 4** laat per studiegebied het aantal geïnterviewde boeren zien die zeggen bepaalde biodiversiteit-vriendelijke beheermaatregelen toe te passen. Het creëren van leefgebieden en groene infrastructuur is het meest algemeen in de studiegebieden. Boeren kiezen ook vaak voor biodiversiteit-vriendelijke gewassen en passen hun bodembeheer, bemesting en maai-beheer aan. Aan de andere kant lijkt het verwijderen van planten die biodiversiteit bedreigen en het omschakelen naar biologisch of biodynamisch boeren minder relevant.

Figuur 4

	Biologisch/biodynamisch boeren (gecertificeerd)	Biodiversiteit-vriendelijk inzaaien	Biodiversiteit-vriendelijke keuze van gewassen	Biodiversiteit-vriendelijke bodembewerking	Biodiversiteit-vriendelijk oogsten	Biodiversiteit-vriendelijke begrazing	Biodiversiteit-vriendelijk maaien	Biodiversiteit-vriendelijke toepassing van kunstmest & bodemverbetersaars	Biodiversiteit-vriendelijke toepassing van pesticiden	Biodiversiteit-vriendelijke toepassing van medicijngebruik bij vee	Ophangen nestkastjes, vleermuiskasten en insectenhôtels	Maken of onderhouden van leefgebieden en groene infrastructuur	Behouden of herstellen van waterwegen en -structuren	Verwijderen van planten die de biodiversiteit bedreigen
EE	4	4	4	2	2	5	5	4	0	4	2	4	2	0
NL	1	2	5	5	2	3	4	3	3	2	4	5	2	1
UK	1	4	5	5	0	2	3	5	5	2	4	5	3	2
RO	2	2	4	2	2	4	4	2	2	4	1	3	3	2
HU	2	3	2	3	4	5	4	4	2	3	0	4	3	5
ES	2	2	4	5	4	1	3	4	5	1	3	5	5	0
PT	3	3	4	5	5	3	2	5	5	2	3	5	5	4
CH	0	3	5	5	0	2	5	3	4	3	4	5	0	4
SE	4	2	5	4	2	5	3	4	2	3	3	4	4	2
FR	2	2	5	3	1	0	3	5	3	0	4	4	1	1
Totaal	21	27	43	39	22	30	36	39	31	24	28	44	28	21

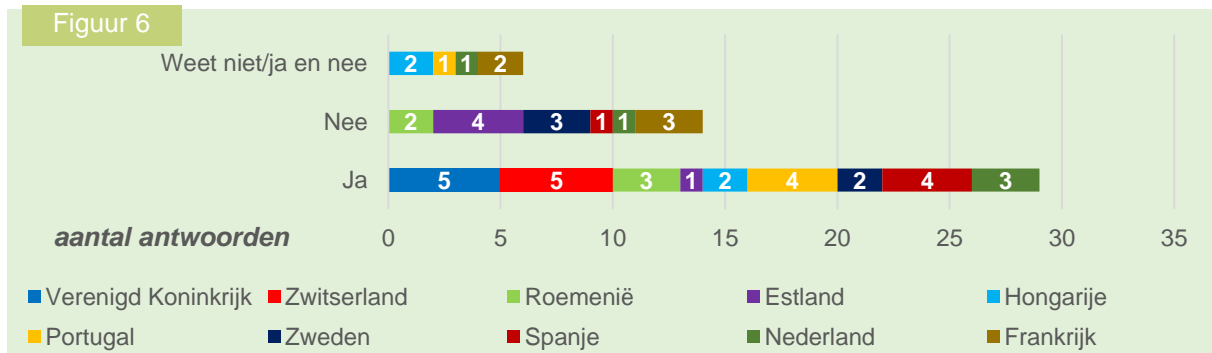
Daarnaast was ons doel om te begrijpen waarom boeren de andere beheermaatregelen (nog) niet hebben geïmplementeerd. Zoals te zien in **Figuur 5**, vonden we dat bepaalde maatregelen (“interventies”) niet mogelijk zijn, bijvoorbeeld door de specialisatie van de boer op akkerbouw of juist veeteelt. Van de interventies die theoretisch mogelijk zijn, zijn boeren het meest terughoudend over biologisch/biodynamisch boeren: Elf boeren verwierpen dit. Vier boeren verwierpen de biodiversiteit-vriendelijke toepassing van pesticiden.

**Er zijn vele prikkels van de overheid om biodiversiteit te promoten.
Maar zijn deze effectief?**

Verspreid over het studiegebied hebben wij een aantal prikkels geïdentificeerd die boeren proberen te stimuleren op een meer biodiversiteit-vriendelijke manier te boeren. De meeste hiervan zijn gebaseerd op financiële compensatie, zoals Agrarisch Natuurbeheer, biologische of geïntegreerde productieprogramma's, betalingen voor ecosysteemdiensten of certificering. Echter weten wij nog steeds weinig over hoe tevreden boeren zijn met de impact van deze prikkels op biodiversiteit. Daarom vroegen we aan boeren of ze voelen dat overheidsprikkels effectief zijn om in hun gebied biodiversiteit te promoten. **Figuur 6** laat de antwoorden zien. De meerderheid van de boeren (29) denkt dat de bestaande prikkels helpen biodiversiteit te vergroten, terwijl 14 boeren denken dat dit niet zo is. Zes boeren zijn niet zeker over de effecten van de subsidies.

Hoewel de meerderheid van de geïnterviewde boeren in het VK, Zwitserland, Portugal en Spanje tevreden zijn met de effectiviteit van publieke stimulansen, zijn boeren in Estland en Frankrijk sceptischer. De voornaamste redenen omvatten:

... het **weinig flexibele ontwerp**. Een boer uit Frankrijk lichtte toe: *“De voorschriften van de pakketten zijn te beperkend en zouden samen met boeren moeten worden ontwikkeld, zodat effectieve maatregelen worden bedacht die aangepast zijn aan de landbouwcontext.”*

... de **verkeerde doelstelling**. Een boer uit Spanje redeneerde: *“Ik geloof dat subsidies georiënteerd moeten worden op milieuproblemen [...] ze moeten ons vertellen welke maatregelen echt helpen in elk gewas, en erkennen wat al wel helpt.”*

... te veel **korte-termijn denken**. Een boer uit Zweden legde uit: *“Er is ook een gebrek aan lange-termijn perspectief in het systeem. Het ondersteunend systeem is alleen van toepassing op korte periodes van 3 tot 5 jaar. Maar als je bijvoorbeeld een stal bouwt, is het voor 25 jaar.”*

... een **gebrek aan monitoring**. Een boer uit Portugal zou meer willen weten over de effectiviteit, maar: *“De toegepaste maatregelen worden niet gemonitord. Ik weet niet of deze programma's een effect hebben op biodiversiteit. Een deel van het geld zou moeten worden gebruikt om de biodiversiteit te monitoren en meten.”*

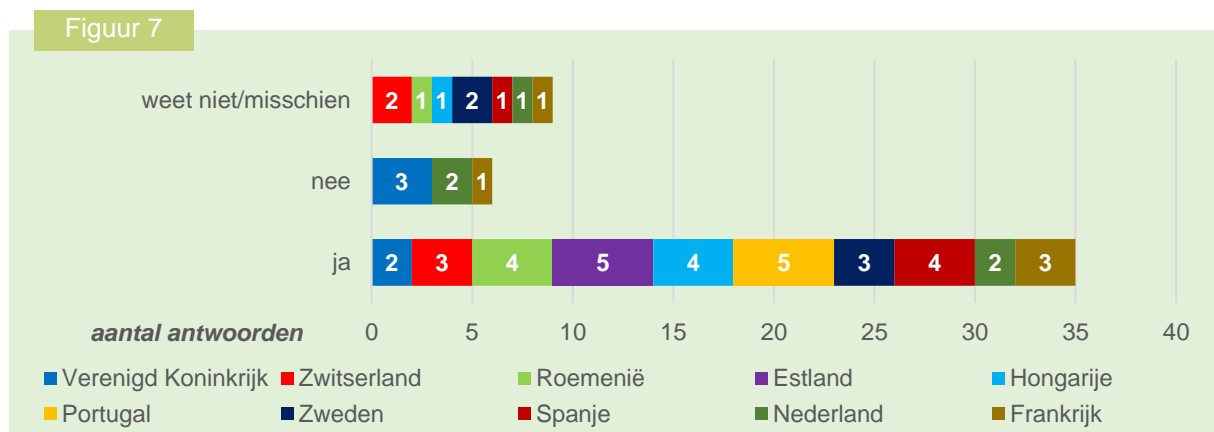

... een **gebrek aan controle**. Een boer uit Spanje noemde: *“Er is ook meer controle nodig over hoe deze in de praktijk worden geïmplementeerd.”*

Nieuwe benaderingen om boeren te stimuleren en motiveren om biodiversiteit te beschermen: Wat zijn de voors en tegens?

Er is een intensief politiek debat gaande over de vormgeving van nieuw agrarisch natuurbeheer. In plaats van gecompenseerd te worden voor het uitvoeren van vooraf beschreven beheermaatregelen (actiegerichte betalingen), zouden boeren bijvoorbeeld betaald kunnen worden voor de natuurresultaten die ze behalen (resultaatgerichte betalingen). Om deze resultaten te bereiken, zijn boeren vrij om te beslissen welke beheerpraktijken ze toepassen: Alleen de natuurresultaten, gemeten aan de hand van geschikte indicatoren, zoals bepaalde soorten, zullen uiteindelijk worden beloond. Boeren kunnen daarbij worden ondersteund met specifieke training en advies, en kunnen ook meewerken aan de monitoring van de resultaten. Over het algemeen wordt beargumenteerd dat deze benadering rekening houdt met de expertise van boeren en hun diepgaande kennis van hun percelen, hun ondernemerschap activeert en hun innovatiekracht vergroot om biodiversiteitresultaten te “produceren”. Deze benadering kent echter ook enkele nadelen. We vroegen boeren wat ze van deze nieuwe aanpak vinden, meer specifiek: *“Kunnen resultaatgerichte betalingen voordelig zijn voor het verbeteren van de biodiversiteit op je bedrijf in vergelijking met de klassieke programma’s?”* **Figuur 7** laat de antwoorden op deze vraag zien.

De geïnterviewde boeren in Estland, Portugal, Spanje, Roemenië en Hongarije waren het meest uitgesproken positief over deze aanpak. Vooral boeren in het VK en Nederland waren sceptischer.

Sommige boeren vinden het een goed idee om resultaatgerichte betalingen naast de reeds bestaande programma's te hebben, zoals een boer uit Estland opmerkt: *“Ze moeten worden geïnitieerd naast reeds bestaande programma's, niet als vervanging van bestaande programma's.”* Andere boeren kwamen met gemengde of top-up-modellen, d.w.z. het ontvangen van resultaatgerichte betalingen in combinatie met actiegerichte programma's. Actiegerichte betalingen zorgen ervoor dat boeren worden gecompenseerd voor de kosten van beheermaatregelen, terwijl resultaatgerichte betalingen een extra bonus zijn die boeren krijgen als ze de vooraf bepaalde biodiversiteitsresultaten behalen. Een boer uit Nederland verwoordde het zo: *“De inspanningen en investeringen van boeren in natuurbeheer moeten worden beloond, dit moet een zekere basis zijn voor welke maatregelen dan ook [...]. Dit moet zeker worden gewaarborgd. Misschien kunnen resultaatafhankelijke betalingen als bonussysteem werken?”*

Hoewel de meeste boeren positief zijn over de nieuwe aanpak (zie hierboven), kwamen ze ook met een aantal nadelen. We hebben een grote verscheidenheid aan **voor-** en **nadelen** kunnen verzamelen, waarvan we slechts enkele voorbeelden kunnen geven, zoals...

... de **onzekere betaling**. Sommige boeren verklaarden dat, aangezien de natuurlijke omstandigheden niet altijd gunstig zijn en het natuurlijke potentieel van landbouwgrond verschilt, betalingen mogelijk niet als eerlijk worden ervaren. Een Britse boer verklaarde bijvoorbeeld: *"Sommige bedrijven zijn beperkt in de soorten die zouden kunnen komen - het is niet eerlijk dat sommige boerderijen zeldzame soorten zouden kunnen krijgen en andere niet om redenen buiten de controle van de boer."*

... het **vereiste kennisniveau**. Sommige geïnterviewden noemden dat boeren worden opgeleid voor landbouw in plaats van voor natuurbeheer. Daarom zijn ze misschien niet in staat om de vooraf gestelde resultaten te bereiken, zelfs als ze er veel moeite voor doen. Dit verhoogt het financiële risico voor boeren, zoals een geïnterviewde in het VK stelt: *"Het is te riskant. Ik denk dat twee-derde van de landeigenaren zou afhaken. Ik weet hoe ik gewassen moet verbouwen, maar ik weet niet hoe ik een vlinder moet kweken."*

... **flexibiliteit in beheer** waardoor ook **effectiviteit en efficiëntie** toenemen. Boeren verklaarden flexibel te willen zijn waar en wanneer ze geschikte beheermaatregelen kunnen doen. Met resultaatgerichte benaderingen kunnen boeren rekening houden met lokale condities, zoals beschreven door een boer in Portugal: *"Deze modellen zijn eerlijker en flexibeler en kunnen effectiever zijn, aangezien gangbare modellen mogelijk niet toepasbaar zijn op de specifieke context van een bepaalde [...] boerderij."*

... de **grondige monitoring**. Boeren zijn sceptisch dat het controleren van de resultaten goed zou werken. Zo betwijfelen ze of indicatorsoorten altijd aanwezig zijn op de dag van de controle, dus ook bij de monitoring moet rekening worden gehouden met de natuurlijke context en onzekerheden. Een boer uit Zweden zei: *"[...] Maar hoe je bepaalt of iets 'werkt' is erg belangrijk, en met biodiversiteit is dat echt ingewikkeld. Elk beoordelingssysteem zou geavanceerder moeten zijn dan alleen het tellen van 'indicatorsoorten', want dat is niet genoeg en/of vertelt niet het hele verhaal."* Daarnaast wijzen sommige boeren erop dat de tijd om de indicatorsoorten te tellen beperkt is en denken ze dat controleurs misschien niet genoeg kennis hebben. Daarnaast werd door sommige boeren het risico van fraude genoemd, gerelateerd aan de vraag wie de monitoring zou moeten uitvoeren.

... de **verhoogde motivatie** van boeren: Voor sommige boeren zou het stimulerend zijn om resultaatgerichte subsidie te krijgen. Bovendien stellen ze dat deze nieuwe aanpak zowel de eigen verantwoordelijkheid als de opvattingen van boeren over natuurbehoud zou kunnen verbeteren. Een boer uit Hongarije verklaarde: *"[...] dit zou meer motivatie [zijn] voor boeren, en dit kan een houdingvormend effect hebben."*

Onafhankelijk van de pakketten agrarisch natuurbeheer of financieringsaanpak: Wat beïnvloedt de beslissing om meer biodiversiteit-vriendelijk te boeren?

We vonden dat de geïnterviewde boeren al tal van biodiversiteit-vriendelijke beheermaatregelen hebben uitgevoerd. Maar wat drijft hen om dit te doen? Dit is een ander punt dat we tijdens het interview hebben besproken. In lijn met andere onderzoeken vonden we een grote verscheidenheid aan factoren die dit kunnen helpen verklaren. Onze analyse van deze vraag is nog niet compleet, maar we zagen al invloed van...

... **persoonlijke of interne factoren**. Boeren kunnen tot verschillende conclusies komen over het al dan niet uitvoeren van biodiversiteit-vriendelijk beheer, afhankelijk van hun individuele wereldbeeld, hun morele en filosofische opvattingen over de natuur, hun gevoel voor ecologie of hun relatie tot flora, fauna en het landschap. Een boer uit Zwitserland zei dat hij/zij *"de innerlijke drang voelt om het milieu te beschermen"*. Sommige boeren identificeren zich daarentegen liever met productie- of winstgerichtheid of hebben een sterke voorkeur voor 'opgeruimde' landschappen, waarbij de bescherming van biodiversiteit op de tweede plaats komt.

... **operationele factoren**. Dit aspect verwijst naar de haalbaarheid en kosten van biodiversiteit-vriendelijke beheerpraktijken. Simpel gezegd: hoe minder ze kosten en hoe beter ze passen bij het huidige beheer, de beschikbare machines, de capaciteit van het landbouwbedrijf of het weer, hoe groter de kans dat een boer het implementeert. Het is niet verrassend dat voldoende financiële compensatie via betalingsregelingen de bereidheid van de geïnterviewde boeren om op een meer biodiversiteitvriendelijke manier te boeren aanzienlijk lijkt te beïnvloeden.

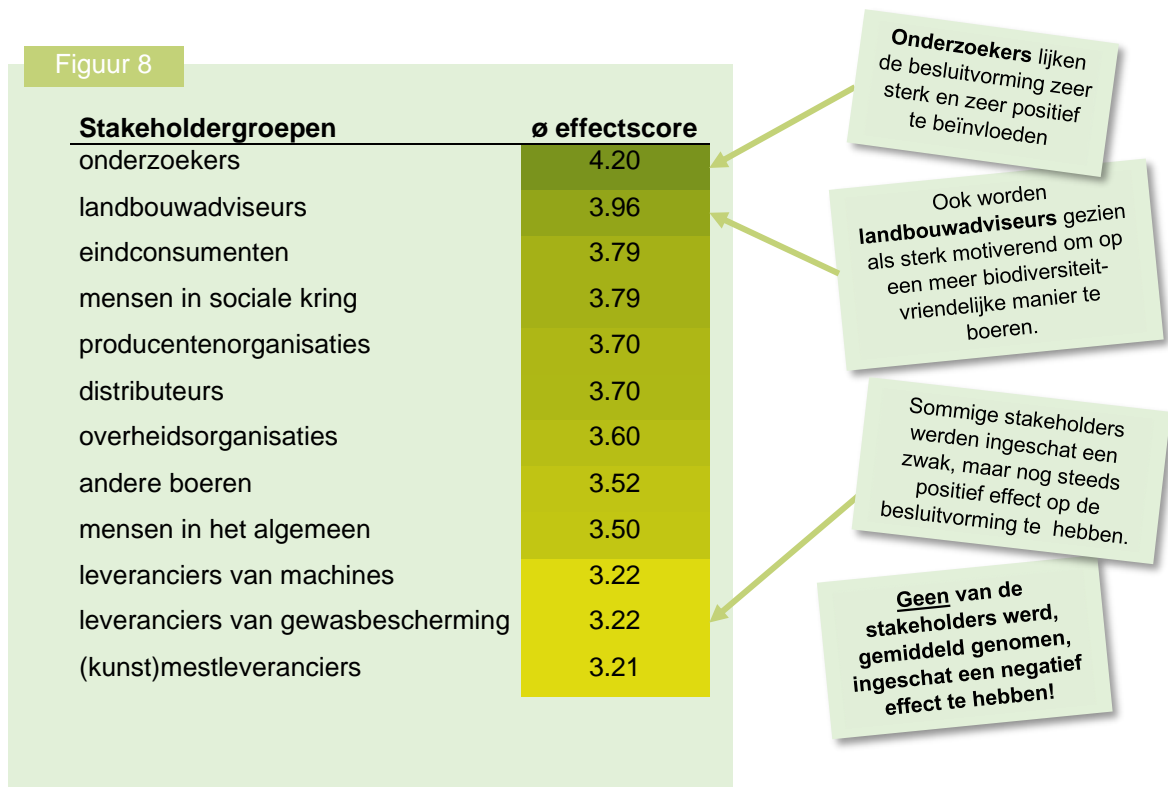
... **sociale factoren**. Boeren nemen, net als andere ondernemers, geen beslissingen die volkomen losstaan van hun omgeving: ze worden beïnvloed door onder andere (sociale) media, hun burens of dorpsbewoners of consumenten. Ook hun opleiding, toegang tot informatie of culturele factoren, evenals individuele voorkeuren, identiteiten en doelen met betrekking tot andere mensen kunnen de beslissingen van boeren beïnvloeden. Ter illustratie: Een boer uit Portugal zei: *"We moeten ook verantwoording afleggen, niet alleen aan onze regio, maar ook aan de consument [...] en ik denk dat dit een belangrijke motivatie is. Het geeft ons macht, maar het geeft ons ook een behoorlijk grote verantwoordelijkheid"*. Doorgaans zijn sociale factoren eerder een drijfveer voor de besluitvorming van boeren ten gunste van biodiversiteit. Ze kunnen echter ook demotiverend werken, als de boer slechte ervaringen heeft met andere partijen die betrokken zijn bij een specifiek biodiversiteitsinitiatief. Bovendien kunnen sociale of – op een breder niveau – politieke doelen tegenstrijdig zijn en vereisen ze dat de boer de ene tegen de andere afweegt. Een zeer intensieve teelt kan bijvoorbeeld zorgen voor arbeid en welvaart in de regio. Tegelijkertijd kan het ten koste gaan van de biodiversiteit die de samenleving wil beschermen.

Sociale factoren and actoren
lijken een belangrijke rol te spelen in de besluitvorming van boeren.
Maar wie zijn de meest relevante actoren?

Zoals eerder genoemd, kunnen verschillende actoren in de sociale en institutionele omgeving van de boeren (“stakeholders”) een rol spelen wanneer boeren besluiten nemen op het gebied van biodiversiteit. Om beter te begrijpen waarom boeren biodiversiteitsvriendelijke beheerpraktijken toepassen, kan het nuttig zijn om de meest invloedrijke stakeholders te identificeren. Daarom hebben we boeren een lijst met verschillende stakeholders laten zien en hen gevraagd aan te geven hoe sterk deze stakeholders hun besluitvorming beïnvloeden. We gebruikten hiervoor een vijfpuntsschaal gaande van 1 (“zeer sterk negatief effect op de besluitvorming”) tot 5 (“zeer sterk positief effect op de besluitvorming”). 3 vertegenwoordigt het neutrale midden (“heeft geen effect”). **Figuur 8** toont de gemiddelde scores van de geïnterviewde boeren.

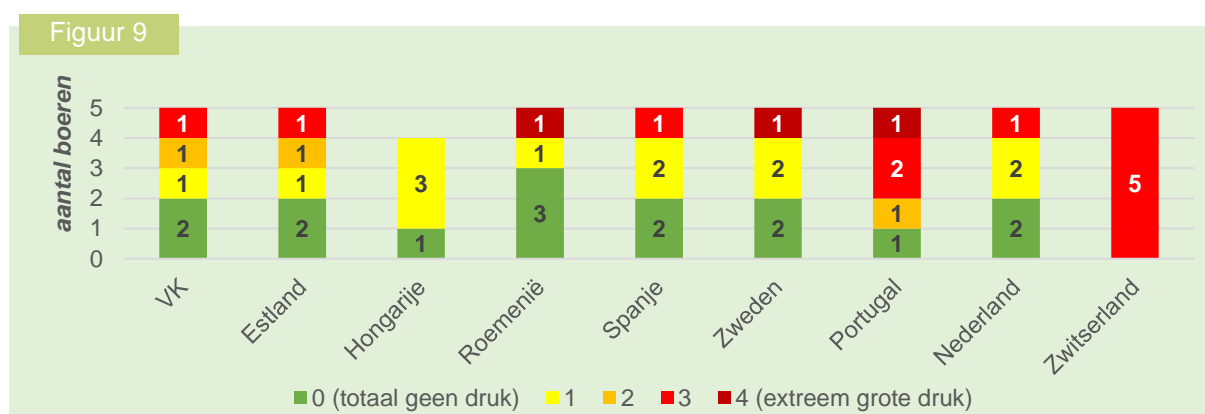
Ervan uitgaand dat de resultaten ook in een grote steekproef hetzelfde blijven, zouden de stakeholders met het sterkste effect belangrijke partners kunnen worden bij het verbeteren van biodiversiteit op landbouwgrond. Ze zouden kunnen helpen het bewustzijn voor biodiversiteit te vergroten, initiatieven onder de aandacht te brengen en relevante wetenschappelijke bevindingen onder boeren te verspreiden. Ze kunnen ook betrokken zijn bij pro-biodiversiteitsinitiatieven, zoals politieke- of mediacampagnes, en optreden als bemiddelaar om bijvoorbeeld een vertrouwensband tussen boeren en de overheid tot stand te brengen.

Tussen druk en motivatie:

De rol van de samenleving in biodiversiteit-vriendelijke landbouw

Zoals genoemd, lijken ook burgers een belangrijke rol te spelen in de besluitvorming van boeren. Waar sommige boeren deze rol als motiverend ervaren, ervaren anderen het als onder druk gezet worden. Om een eerste indruk te krijgen van de mate waarin boeren de sociale druk voelen, hebben we hen gevraagd deze te beoordelen op een schaal van 0 (“helemaal geen druk”) tot 4 (“extreme druk”). De resultaten zijn weergegeven in **figuur 9**.

Hoewel de sociale druk voor veel geïnterviewde boeren in Zwitserland en Portugal relatief zwaar aanvoelt, is deze minder uitgesproken in andere studiegebieden. Voor veel boeren spelen (sociale) **media** hierbij een belangrijke rol, zowel negatief als positief. Een boer uit Estland verklaarde: *“Ik voel (positieve) sociale druk van de media en vind het leuk om de beste oplossing voor biodiversiteit te vinden.”* Een Portugese boer voelt zich echter erg blootgesteld aan klachten via sociale media.

Sommige boeren ervaren sociale druk door **veranderingen op de markt**. Aan de ene kant hebben sommige boeren het gevoel dat er steeds meer eisen komen zonder de bereidheid om meer geld voor het product te betalen. Aan de andere kant voelen sommigen dat er nieuwe kansen ontstaan. Een Roemeense boer stelt zich voor: *“Als de mensen op zoek gaan naar ecologische producten en daar meer voor willen betalen, kan ik minder produceren en hetzelfde verdienen.”*

Pratend over sociale druk, noemden sommige boeren hun **goede beheerpraktijken**. Wetend dat ze al veel voor de natuur doen, helpt hen om met de druk om te gaan. Een boer uit Nederland noemde: *“Er is druk, maar het beïnvloedt mij niet persoonlijk. Het beïnvloedt echter wel mijn motivatie, misschien door mijn goodwill te behouden om de druk voor te blijven.”*

Voor een aantal boeren hangt de sociale druk nauw samen met **weinig agrarisch begrip** vanuit de samenleving. Een boer uit Zwitserland legt het zo uit: *“Ze stellen veel eisen terwijl ze weinig kennis en begrip hebben van landbouw. Iedereen wil meepraten en meebeslissen over de landbouw [...]”* Aangezien de samenleving weinig weet over landbouw, stellen sommige boeren dat ze de communicatie met de samenleving moeten verbeteren.

Bedankt voor het lezen van deze samenvatting over de eerste resultaten van de SHOWCASE-enquête. Als u geïnteresseerd bent om meer te weten te komen over het project, kunt u een bezoek brengen aan <https://showcase-project.eu/>.
Meer resultaten worden binnenkort gepubliceerd.

We willen graag van de gelegenheid gebruik maken om de boeren te bedanken die waardevolle inzichten hebben gegeven in hun bedrijfsvoering.

Deze resultaten zullen ons helpen om beter te begrijpen hoe boeren denken over biodiversiteit-vriendelijke landbouw en wat hun beslissingen tot het implementeren van duurzame beheermaatregelen drijft. Dit onderzoek werd uitgevoerd om verdere onderzoekstaken binnen het EU-project SHOWCASE te informeren en, in een laatste stap, om innovaties in toekomstig beleidsontwerp voor te stellen.

Daarnaast willen we de projectpartners bedanken die de boereninterviews hebben uitgevoerd of daaraan hebben bijgedragen:

Anneli Adler⁴, Elena Velado Alonso⁵, Sílvia Barreiro⁶, Flaviu Valentin Bodea⁷, Viviane Brönnimann⁸, Reinier de Vries⁹, Alice Dos Santos¹⁰, Maura Ganz⁸, Amelia Hood¹¹, Alice Mauchline¹¹, Indrek Melts¹², Niklas Möhring¹⁰, Popa Razvan⁷, Andrew Ruck⁴, Hila Segre⁹, Flóra Vajna¹³

⁴Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) // ⁵Agencia estatal consejo superior de investigaciones científicas // ⁶Universidade de Évora // ⁷Universitatea Babeş Bolyai // ⁸Agroscope // ⁹Wageningen University & Research // ¹⁰Centre national de la recherche scientifique // ¹¹University of Reading // ¹²Eesti Maaülikool // ¹³Ökológiai Kutatóközpont,

Dit overzicht is een samenvatting van: Lena Schaller, Verena Scherfranz, Jochen Kantelhardt, Marie Kohrs, Kati Häfner, Fabian Klebl, Anton Parisi, Annette Piorr, Jabier Ruiz, Anneli Adler, Elena Velado Alonso, Sílvia Barreiro, Flaviu Valentin Bodea, Viviane Broenniman, Maura Ganz, Reinier de Vries, Alice dos Santos, Amelia Hood, Alice Mauchline, Indrek Melts, Niklas Möhring, Popa Razvan, Andrew Ruck, Flóra Vajna (2022). **Report on EBA incentives, drivers and key determinants of uptake of biodiversity management by farmers. Deliverable D2.2 EU Horizon 2020 SHOWCASE Project, Grant agreement No 862480.**

